

Bred kompetens och disciplin, nämner Christel Fors (t.v.). Yrkesstolthet och läxor, nämner Stefan Häggman. Då talar de om framgångsfaktorer, som har gett den fristående skolan Gripsholmsskolan ett gott rykte.

Mix av finskt och svenskt lyfter Gripsholmsskolan

Yrkesstolthet. En gnutta disciplin – och finsk sisu. Det är några saker som klasslärarna Christel Fors och Stefan Häggman tagit med sig från Finland till friskolan Gripsholmsskolan i Sverige. En skola som väckt stor uppmärksamhet i medierna under de senaste åren. Föräldrarna sätter sina barn i tidig ålder i kö till skolan.

Under det senaste åren har det skrivits otaliga artiklar om Gripsholmsskolan i Mariefred, en liten ort sjuttio kilometer från Stockholm. En stor bidragande orsak till uppmärksamheten i Sverige är att den fristående skolan har anammat en hel del tänkande från det finländska skolsystemet.

I Finland har medierna gärna skrivit om att det är finlandssvenskar som starkt har varit med och byggt upp verksamheten som inleddes 2009. Rektorn Nina Lidfors var med från början och sedan starten har hon anställt många finlandssvenska lärare och i dag är 15 av de 20 heltidsanställda lärarna från Finland.

– Visst känner man sig stolt att få jobba på en skola där vi i medierna figurerar på ett positivt sätt. Det är kul att komma hem till Österbotten där många känner till vår skola, säger Stefan Häggman.

Stefan har också varit med från början då skolan startade med 42 elever i F-2. I dag är han vice rektor på heltid och nu har skolan sju årskurser med drygt 300 elever. Om två år har skolan tio årskurser från förskola till årskurs 9.

– Det har varit en mycket spännande resa och det känns unikt att få vara med om att bygga upp en ny skolverksamhet. Varje läsår får vi ta ställning till nya saker, säger han.

Långa köer

Stefan får medhåll av Christel Fors, en annan finlandssvensk lärare, som arbetat på Gripsholmsskolan sedan 2012.

– Det känns inspirerande och utmanande att jobba här. Det är onekligen givande att som lärare få vara med om ett sådant

här utvecklingsarbete, säger hon.

Vad är orsaken till att Gripsholmsskolan har vuxit så att det bokstavligen knakat? Och att föräldrar tidigt sätter sina barn i kö för att de ska få en plats när det är dags att inleda skolgången? Stefan och Christel funderar en stund på frågan.

– Frågan borde egentligen ställas till föräldrarna, konstaterar de.

Men utgående från vad de har hört uppskattar föräldrarna skolan mycket.

– Utifrån vad jag har läst i tidningar och hört från föräldrarna själva tycker de om att vi har en tydlig struktur. Arbetsro, ordning och reda på lektionerna är något som också lyfts upp ofta, säger Christel.

– Det som också lyfts fram är att personalen på Gripsholmsskolan är engagerad. Vi satsar också mycket på att vara tydliga och ha en aktiv kommunikation med hemmen. Många har också sagt att de känner sig bemötta på rätt sätt när de kommer hit, menar Stefan i sin tur.

I Finland får vi ofta läsa om att det råder just brist på ordning och reda i de svenska skolorna. Eleverna uppför sig dåligt mot lärarna som enligt många bedömare har tappat kontrollen i klasserna. Något som kan vara en orsak till att den svenska skolan har tappat mark rejält i PISA-undersökningarna.

– Det är svårt för oss att uttala oss om hur det är i andra skolor i Sverige eftersom vi endast har den finlandssvenska skolan att jämföra med, säger Stefan.

Ordning och reda

I Gripsholmsskolan är det däremot ordning och reda. Att skapa arbetsro i klassen är en av hörnstenarna i verksamheten som har finländska influenser som ett tyngdpunktsområde.

– Det innebär att det i klassrummet finns en struktur och att vi arbetar med att skapa ordning, reda och arbetsro, förklarar Christel.

Stefan fortsätter:

– I vår skola är det inte heller tillåtet att använda mobiltelefoner fritt och mössorna används endast utomhus. Det är normala ordningsregler i Finland, men här har vi satsat på att ha en diskussion kring varför vi gör som vi gör.

När Stefan började arbeta på skolan innebar det en liten kulturchock både på gott och ont. Han var tvungen att tillämpa andra metoder i Sverige för att skapa arbetsro – något som kan bero på kulturella skillnader.

– Svenska elever är frimodigare än finska och de är bra på att diskutera. Det gör att det kan bli pratigt och den biten var en utmaning i början. Samtidigt är det en fördel när eleverna deltar aktivt genom att diskutera, hålla föredrag och argumentera. I Finland var det här en utmaning.

Satsar på läxor

Läxor är något som allmänt diskuteras mycket i vårt västra grannland. Det finns debattörer som betraktar läxor som en klassfråga och att de bör slopas helt. På Gripsholmsskolan är det självklart med läxor.

– Vi anser att läxorna ska fungera som ett sätt att befästa det vi har gått igenom. Det handlar inte om att barnen ska få ny kunskap genom att läsa läxorna utan repetera det som de har gått igenom under dagen.

– Vi satsar på att nöta in och öva och vi kräver litet finsk sisu av eleverna, säger Christel.

Stefan berättar att man i början informerade hemmen om att skolan har läxor.

– Första året byggde vi upp ett förtroende till hemmen och motiverade varför vi har läxor. I dag är alla medvetna om vårt system och utgående från mina utvecklingsamtal tycker eleverna till och med om läxorna.

– Nu är det inga problem att i årskurs två ha två läxor dagligen, säger han.

En annan sak som man tagit med sig

från Finland är att specialundervisningen sätts in direkt.

– I Sverige läggs specialundervisningen ofta in i ett senare skede när eleverna har blivit mognare. Men i Finland görs det direkt i årskurs 1 och 2 och man testar och följer upp utvecklingen. Samma system har vi här, berättar Christel.

Stolta över sitt yrke

Vad har de finlandssvenska lärarna tagit med sig från Finland till Sverige? En sak som deras svenska kolleger på skolan har påpekat är att lärarna från Finland har en yrkesstolthet.

– Vi är stolta över vårt yrke. Vi har kämpat för att komma in till utbildningen och sådana krav finns inte här, säger Stefan.

– Det är stor skillnad på uttagningsprocesserna. I Finland är det svårt att komma in på Pedagogiska fakulteten vid ÅA jämfört med Lärarhögskolan i Sverige där det ibland finns platser lediga, fortsätter Christel.

Att kunna falla tillbaka på en gedigen utbildning är mycket viktigt, konstaterar hon.

– Vi har en bredare utbildning i Finland och blir behöriga i fler ämnen. I Sverige är lärarutbildningen fyra år medan den är femårig i Finland, säger hon.

Christel och Stefan understryker också att det svenska skolsystemet har många positiva inslag.

Som exempel satsas det på trivsel och emotionell kompetens mera i Sverige än i Finland.

– Vi har lärt oss mycket från det svenska systemet och allt är inte negativt i Sverige, vilket många tycks tro. Det som vi gör vid Gripsholmsskolan är att kombinera det bästa ur båda systemen. Därför tror vi att vi har lyckats skapa en bra skola, säger de.

Text och foto: Christoffer Thomasfolk